

EĞİTİM TARİHİ ARAŞTIRMALARINDA SÖZLÜ TARİH UYGULAMASI

Mustafa GÜÇLÜ*

ÖZ

Yapılan bu araştırmanın amacı, eğitim tarihi araştırmalarında kullanılan sözlü tarih yönteminin özellikleri ve uygulaması hakkında bilgi vermektir. Bu amaç çerçevesinde internet ve kütüphane ortamında taramalar yapılmış, elde edilen makaleler araştırmanın amacı doğrultusunda analiz edilmiştir. Araştırma deseni belgeseldir. Araştırma sonunda sözlü tarih yönteminin uygulanması sürecinde karşılaşılabilecek olan sorunlar yanında yöntemin uygulamasına ilişkin esaslar belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Eğitim tarihi, sözlü tarih, araştırma, yöntem

ABSTRACT

The aim of this study is to give information on the properties and application of the method of oral history used in the research of history of education. To this aim, surveys were conducted in the library and in the internet, and the articles obtained were analyzed in line with the aim of the study. Research design is documentary. In the final section of the study, problems to be encountered and fundamentals regarding the application of the method were determined.

Key words: history of education, oral history, research, method

* Yazışma Adresi: Yrd. Doç. Dr., Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı, 38039 Melikgazi KAYSERİ

1. Giriş

Bir kavram olarak araştırma, belirli bir sorunun veya soruların sistematik ve mantıklı bir biçimde cevaplandırılmasına yönelik girişim olarak tanımlanabilir (Özçelik, 2010; Yıldırım, 1999). Buna göre bilimsel bir araştırmanın sadece bilgiyi bulma değil aynı zamanda bilgiyi geliştirme ve gerçeklerle ne oranda uyuşup uyuşmadığını denetleme çabaları olduğu söylenebilir.

Fen bilimlerinde ve sosyal bilimlerde geleneksel olarak en fazla kullanılan araştırma yöntemlerinin nicel araştırmalar olduğu görülmektedir. Deneysel araştırma, karşılaştırmalı araştırma, anket araştırması gibi çeşitli desenler hâlinde kendini gösteren nicel araştırma yöntemleri bir felsefi akım olarak gelişme gösteren realizm ve onun bilimdeki yansıması olan pozitivistlikten oldukça etkilenmiştir. Eğitim alanında gerçekleştirilen araştırmalarda da geleneksel olarak pozitivist anlayış hâkim olmuş ve nicel araştırma yöntemleri bu alanda üretilen araştırma sonuçlarına damgasını vurmuştur. Nicel araştırma sonuçları uzun yıllar eğitim alanında karar verme sürecinde yer alan politikacı, yönetici ve uygulayıcı rolündeki öğretmenlere önemli bir bilgi kaynağı olmuştur. Her ne kadar nicel araştırma sonuçları birtakım genellenebilir bilgiler ortaya koymuş ise de bu bilgiler çok genel düzeyde olduğu için uygulayıcı rolündeki öğretmen ve yöneticilere pratik bilgi ve öneriler sunmada yetersiz kalmıştır. Özellikle bu tür araştırmaların açıklayıcılık özelliklerinin sınırlı olması ve sonuçlara anlam kazandırmada yetersiz kalması araştırmacıları yeni arayışlara itmiştir. Bu arayışların sonucu olarak eğitim araştırmacıları 20. yüzyılın başından itibaren sosyoloji, antropoloji, felsefe ve dil bilimleri alanında kullanılan gözlem, görüşme, doküman analizi gibi nitel araştırma yöntemlerine ilgi duymaya başlamışlardır (Yıldırım, 1999). Nitel araştırma yöntemini kullanan disiplinlerin ortak teması, insan davranışını, içerisinde bulunduğu ortam içinde ve çok yönlü olarak anlamaya çalışmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2000).

Nitel araştırmaların kullanıldığı sosyal bilim alanlarından birisi de tarih bilimidir. Bir sosyal bilim olarak tarih biliminin kendisine has dünya görüşü ve anlayış biçimi bulunmaktadır. Bu nedenle tarih biliminin metodolojisi artık pozitif bilimlerin metodolojisi olarak görülmemelidir. Tarih metodolojisi, süreç içinde bir defalık olayları tanımlayıcılıktan ziyade anlamaya ve açıklayıcılığa yöneliktir. Örneğin eski Türklerde sosyal sınıf ve tabakalaşmayı inceleyen bir tarihçi her şeyden önce dönemin toplumsal yapısını anlayıcı ve açıklayıcı bir biçimde anlamaya çalışmalıdır (Türkdoğan, 1991).

Eğitim tarihi araştırmaları, genel tarih araştırmalarının amaç, işlev ve yöntemleriyle yakından ilişkili araştırmalardır (Akyüz, 2010). Ancak eğitim tarihi araştırmalarında nasıl bir yöntem kullanılması gerektiği bu araştırmanın da üzerinde durduğu asıl metodolojik sorunlardan birisidir. Bu sorun, eğitim tarihi araştırmalarının kendine özgü yapısından kaynaklanmaktadır. Bulunulan andan öncesine ait olan bir eğitim geçmişinin araştırılması, gerek kapsam olarak konunun genişliği, gerekse kaynaklarının çeşitliliği nedeniyle araştırmanın dayanağını teşkil eden çok önemli iki temel sorundur. Zira yöntem, araştırmayı kurgulamada ve sonuçlandırmada yol gösterici bir araçtır. Bu aracı kullanılmaksızın amacın gerçekleşmesi olanaksızdır (Şimşek, 2009).

Eğitim tarihi araştırmalarında kullanılan yöntemler, eğitim tarihinin konusu ile yakından ilgilidir. Öğretimle ilgili konular yanında halk ve yetişkin eğitimi, yaygın eğitim kurumları, kitle iletişim araçları ve etkileri, toplumun çocuk yetiştirme yöntemleri ve çocuk oyunları, toplumda yaygın bir şekilde ortaya çıkan eğitim düşünceleri ve uygulamaları, toplumun eğitim ve bilim anlayışı ile eğitim değerleri, atasözleri, destanlar, masallar, ninniler, büyük edipler, ahlakçılar, siyasetnameler gibi konuları Türk eğitim tarihinin konuları arasında yer almaktadır (Akyüz, 2010). Kapsamış olduğu bu konulardan hareketle arşiv malzemeleri ile kütüphane

malzemelerinin yer aldığı yazılı kaynaklar yanında sözlü kaynakların da eğitim tarihi araştırmalarının kaynakları arasında yer aldığı görülmektedir.

Eğitim tarihi alanında yapılan araştırmalarda belgeye dayalı tarih yazmanın yanında olaya şahitlik etmiş kişilerin anlatılarına da yer verilmesi gerekmektedir. Çünkü tarih yazımında yakın geçmişe tanıklık eden şahitlerin, kurumsal tarih anlayışından geri kalan tarafı bulunmamaktadır. Yakın geçmişe tanıklık eden şahitlerin kullanılmasında sözlü tarih, bilimsel bir yaklaşım olarak ortaya çıkmıştır (Uygun, 2006).

Sözlü kaynaklar; fıkralar, hikâyeler, atasözleri, destanlar ve menkıbelerden oluşmaktadır (Özçelik, 2010). Bunun yanında olaylara müdahil veya şahit olanların, olaylar hakkında verdiği bilgilerin, sözlü veya sesli kayıtları da sözlü kaynaklar arasında yer almaktadır (Acun, 2008).

Yapılan bu araştırmada; öncelikle sözlü tarihin bir yöntem olarak ne anlama geldiği belirlendikten sonra eğitim tarihi araştırmalarında kullanımına ve dikkat edilmesi gereken konulara yer verilmiştir.

2. Sözlü Tarih Nedir?

Var olan tarih anlayışlarına alternatif bir yaklaşım olmaktan ziyade tarihin daha iyi anlaşılması için yeni fırsatlar sunan sözlü tarih, tarih araştırmalarında görülen yeni eğilimlerden birisidir. Her insanın hayat hikâyesinin tarihin bir parçası olduğu önermesinden hareket eden sözlü tarih, disiplinler arası iş birliğini daha da artıran yönü ile sosyoloji, antropoloji, etnoloji, folklor, psikoloji, sosyal psikoloji, coğrafya gibi beşeri bilimlerin tüm imkânlarından yararlanmaktadır (Metin, 2002).

Sözlü tarih bir yöntemdir. Araştırma sürecinde incelenecek olan konu seçildikten sonra konu ile ilgili kanıtlar toplanır. Daha sonra ise bu kanıtların güvenilirliği incelenir. Tarihsel kanıtlar için genellikle iki tür kaynağa başvurulur. Bunlardan olaylara kendisi tanık olan ya da katılan kişilerin ifadelerini içeren kayıtlar, gazete haberleri, anılar, notlar, mektuplar, yazılı kaynaklar, resmî yazılar, siyasetçilerin konuşmaları ve yasalar birinci dereceden kaynaklar olarak adlandırılır. Olayları doğrudan doğruya gözlemeyen, ancak birinci derecedeki kaynakları inceleyen kişilerin kayıtları da ikinci derecedeki kaynaklardır. Tarihle ilgili birçok kaynak ikinci türden kaynaklardır. Sözlü tarihle de zaten temelde sözlü kaynaklardan oluşan yazılı kaynaklar kastedilir. Sözlü kaynaklar da tarihsel kanıt için başvuru kaynaklarından ilkinin içine girmektedir. Olaylara kendisi tanık olan ya da katılan kişilerin ifadeleridir (Sarı, 2007).

Sözlü tarih konusunda 1948 yılında ilk modern metodolojiyi geliştiren bilim adamı, Amerika tarihinde rol oynayan önemli kişilerin yaşam öykülerini derleyen Allan Nevins'tir (Hicke, 1990). Sözlü tarihle ilgili çok sayıda tanım bulunmaktadır. Bu tanımlardan bazıları aşağıda yer almaktadır.

Paul Thompson (1999), sözlü tarihin geçmişini inceleyip değerlendirdiği "Geçmişin Sesi" adlı eserinde sözlü tarihi, insanların söylediklerini dinlemekten ve belleklerini kullanmaktan kaynaklanan bir tarih biçimi olarak tanımlamaktadır. Thompson'a göre sözlü tarih daha gerçekçi ve dengeli bir tarih yazımı için gereklidir. Sözlü tarih, yazılı kaynakların yetersiz ya da taraflı olduğu durumlarda kişilerin tanıklıklarına başvurarak olay ve olguların daha iyi anlaşılmasını sağlar (Tuncay, 1993). Tosh'un (1997) ifadesiyle toplumsal tarihe insan çehresi kazandıran sözlü tarih, her ne kadar modern dönemin bir ürünü gibi algılsa da sözlü anlatım geleneğinin insanlık tarihi kadar eski olduğu bilinmektedir (Metin, 2002).

Creswell'e (1997) göre sözlü tarih; araştırmacının bir bireyden ya da bireylerden olaylar hakkında kişisel olarak bilgileri hatırlamasını, sebeplerini ve etkilerini toplamasını öngören bir yaklaşımdır.

Sözlü tarihi daha çok malzeme toplama yöntemi olarak gören Caunce (2001), bu yöntemin bugünü daha iyi anlayabilmek ve geleceği yönlendirebilmek için, geçmişi anlamlandırma sürecine yapılan bir katkı olarak değerlendirmiştir.

Sözlü tarih denildiğinde, belirli bir konu etrafında, o konuyla ilgili kişilerle yapılan ve kaydedilen uzun söyleşiler sonucu ortaya çıkan bilgileri belirli bir sistem içerisinde değerlendirmenin ve incelemenin anlaşılması gerektiğini belirten Öztürkmen'e (1998) göre sözlü tarihin belkemiğini bir konu çerçevesinde belirlenen kaynak kişilerle yapılan uzun söyleşiler oluşturmaktadır.

Sözlü tarih uygulamaları temelde hafızaya dayalı olarak gerçekleştirildiği için geçirilen yaşantı ve bireysel psikoloji ile yakından ilgilidir. Çünkü hafıza, geçmişi kaydetmenin her zaman güncel ve bireysel psikoloji ile biçimlenen öznel bir aygıttır (Acun, 2008). Bu nedenle sözlü tarih çalışmaları, kişisel değerlendirme ve davranışların geçmişi nasıl biçimlendirdiğini ortaya koymasının yanında geçmişinde bugünkü değerleri ve davranışları nasıl biçimlendirdiğini de ortaya koyan bir araç durumundadır.

Sözlü tarih uygulaması herhangi bir gazetecinin yapmış olduğu röportajdan farklı özelliklere sahiptir. Öztürkmen (2002), sözlü tarih araştırmalarının gazetecilerin yapmış oldukları röportajlardan iki açıdan farklı olduğunu belirtmektedir. Bunlar; sözlü tarihle elde edilen bilgilerin uzun soluklu araştırmalar için kaynak oluşturması ve görüşmelerin süresi ve soru-cevap tekniğidir. Sözlü tarih görüşmelerinde görüşmeler birer ya da ikişer saatlik dilimlerden oluşan söyleşileri kapsamaktadır.

Sözlü tarihle ilgili yapılan bu tanım açıklamalara göre sözlü tarihin odak noktalarının şunlar olduğu görülmektedir (Sarı, 2007):

Geçmiş hakkında önceki kuşaklarca aktarılmış ortak bilgiler (sözlü gelenek),

Bir kişinin başından geçen, hayatına şekil ve anlam vermede rol oynamış olan olayların aktarıldığı bir anlatı (sözlü biyografi),

Bir kişinin geçmişte yaşadığı belirli olaylar, konulara ya da deneyimlere ilişkin kişisel anıları,

Bir olay sırasında veya hemen sonrasında görgü tanıklarının sözlü ifadeleridir.

Yazılı belgelere ulaşmanın çok zor olduğu durumlarda, sözlü tarih araştırmaları mikro konulara ilişkin doğrudan veri kaynağı olarak ele alınabilir. Bilgi veren kişi ile yapılacak görüşmede aileye ilişkin temel bilgiler, ev içi ritüeller, genel toplumsal ilişkiler, etkinlikler, din, siyaset, ilgi alanları, toplum ve sosyal sınıflar, eğitim, çalışma, ev hayatı, evlilik vb. yaşam öykülerinden “toplumsal yapıya referans veren mikro bilgi”ye ulaşmak mümkündür (Karpas, 2009).

Sözlü tarih yöntemi iyi bir şekilde uygulandığında çok sayıda yararı bulunmaktadır. Sözlü tarih, halkın resmî kayıtlara girmeyen sözlerini, görüşlerini tarihe katmaktadır. Bunun yanında sözlü tarih daha önce belge tarihçiliğinin yaratmış olduğu kimi mitleri yıkmaya yardımcı olmaktadır. Bütün bunların dışında sözlü tarih, tarih öğretiminde okullarda kullanılarak pedagojik açıdan da önemli yararlar sağlamakta, çocukların tarihle tanışmaları, tanıklık ettikleri yaşanmışlıklar üzerinden öğrenme ortamını “insanileştirmekte”, aynı zamanda kuşaklar buluşmasına katkı getirmektedir (Şahin, 2004).

3. Sözlü Tarih Görüşmeleri

Sözlü tarih görüşmesi tasarım, görüşme ve arşivleme olmak üzere üç aşamada gerçekleşmektedir (Acun, 2008; Danacıoğlu, 2001; Safran ve Ata, 1998).

3.1. Tasarım

Konunun ve amacın belirlenmesi, görüşme yapılacak kişilerin seçimi, görüşme yapılacak kişiye sorulacak soruların düzenlenmesi, görüşmenin kapsamı ve gerekli olan araç gerecin hazırlanması gibi çalışmalar tasarım aşamasında gerçekleştirilmektedir.

Sözlü tarih çalışmasında öncelikle konu ve amaçların belirlenmesi gerekmektedir. Amaç ve konunun belirlenmesinden sonra araştırma yapılması düşünülen konu ile ilgili yazılmış eserler okunur. Başlangıç için bir konunun belirlenmesi iki açıdan yarar sağlamaktadır. Bunlar; araştırmanın yönünün belirlenmesi ve araştırmanın daha derli toplu olmasını sağlamasıdır.

Konunun belirlenmesi ve belirlenen konularla ilgili yazılı eserlerin okunmasından sonra araştırmaya ilişkin iyi bir planlama yapılmalıdır. Araştırma sürecinde ne aranıldığı ve kimlerle görüşülmesi gerektiği ile ilgili fikir verecek planlar, çalışmanın aşamalarını ve hızını belirlemede önemli bir etkiye sahiptir. Bu planlar çerçevesinde görüşme öncesinde eski gazeteler, haritalar ya da kayıt derlemelerinin olup olmadığına bakılmalıdır (Acun, 2008; Metin, 2002). Çünkü görüşme öncesinde görüşmenin konusu ve bilgisine başvurulacak kişi hakkında ön bilgi edinmek araştırmacıya önemli avantajlar sağlamaktadır. Böyle bir çalışma yapmak, her şeyden önce araştırmacıyı merak gidermeye çalışan bir röportajcı konumundan uzaklaştırıp zihnindeki sorulara yanıt ararken etkileşime dayalı olarak bilginin elde edilmesine olanak sağlar (Şahin, 2004).

Konu ve görüşme yapılacak kişi hakkında genel bir fikir edindikten sonra araştırma ve görüşmenin birlikte sürdürülmesinin en iyi yöntem olduğu dile getirilmektedir (Acun, 2008; Metin, 2002). Bunun için yapılacak olan görüşmeye öncesinde konuyla ya da ne aranıldığı ile ilgili temel bazı sorular belirlenmesi gerekmektedir. Hazırlanan bu sorular özelden genele doğru olmalıdır. Soruların özelden genele doğru olması görüşmeciden istenilen bilgilerin daha derli toplu alınmasını sağlar.

Görüşme öncesinde hazırlanan soruların bazı özelliklere sahip olması gerekmektedir. Soruların kısa olmasına özen gösterilmelidir. Sorular basit kelimelerden oluşmalı, cevapları yönlendirici bir etkide bulunmamalıdır. Örneğin; “Bundan ne kadar hoşlandınız?” yerine “Bundan hoşlandınız mı, hoşlanmadınız mı?” sorusu sorulmalıdır. Bunun yanında soruların cevapların net, kesin olarak verilmesinde teşvik edici olması sağlanmalıdır. Örneğin “Daha sonra nereye taşındınız?” sorusu bu soru örneklerinden biridir. Fakat tasvirler, yorumlar, düşünceler gerektiren başka sorulara da ihtiyaç vardır. Örneğin; “Siz bu konuda ne hissettiniz?” ya da “Nasıl bir insandı?” gibi sorular bu sorulardandır (Acun, 2008; Öztürkmen, 2002). Bazı araştırmacılar görüşme öncesinde sorulacak sorularla ilgili soru formları hazırlamaktadırlar. Fakat bu soru formlarının görüşme sürecinde araştırmacıyı sınırlandırmaması gerekmektedir. Hazırlanan bu soru formları sadece hatırlatıcı olarak kullanılmalıdır (Acun, 2008).

Sözlü tarih görüşmelerinde açık uçlu soruların sorulması görüşmenin verimli geçmesi için bazı avantajlar sağlamaktadır. Çünkü açık uçlu soruların sorulduğu görüşmelerde soru soran az, cevap veren ise çok konuşmaktadır (Öztürkmen, 2002). Burada esas olan anlatıcıyı yönlendirmek ve anlatılacak konunun seçimini ve kurgusunu görüşülen kişinin kendisine bırakmaktır. Bunun nedeni, öncelikle anlatıcının kendi bakış açısını iletmesine izin vermek ve özellikle konu hakkındaki temel noktalar arasındaki geçişleri nasıl yaptığını görmektir.

Her görüşmede mutlaka yer verilmesi gereken bazı konular bulunmaktadır. Görüşülen kişinin nerede ve ne zaman doğduğu, nerede yaşadığı, anne ve babasının kim olduğu, ne iş yaptığı gibi sorulara yer verilmesi elde edilen bilgilerin tarihi bir veri olarak daha fazla kullanıma sahip olacaktır. Görüşme sürecinde görüşülen kişinin geçmiş yaşamı ile konuşmaya başlanırsa bu kişinin konuşmasının daha kolay olacağı söylenebilir. Aile ve anne-baba ile görüşmeye başlamak bu konuda iyi bir tercih olabilir (Acun, 2008).

Yapılacak olan sözlü tarih uygulamasında ses kaydı yapılacaksa bu araç gereçlerin görüşme öncesinde tamamlanması ve kontrol edilmesi gerekmektedir. Görüşmede konuşmaların kaydedileceği görüşülen kişiye bildirilmelidir. Bu durum hem görüşülen kişinin araştırmacıya güvenmesi hem de araştırmacının etik boyutu için gereklidir.

Tasarım aşamasında yapılması gerekenlerden birisi de görüşme öncesinde görüşülecek kişiye haber verilmesidir. Görüşme öncesinde görüşülecek kişiye araştırmacının amacı ve içeriği ile ilgili mutlaka bilgi verilmeli, verilen bilgilerin hangi amaçla kullanılacağı belirtilmelidir. Bu durum araştırmacının etik yönü için gereklidir. Aynı zamanda görüşülecek olan kişinin araştırma sürecindeki önemi hakkında da bilgi vermek görüşmecinin motivasyonunu artırabilir (Perks, 1995).

Görüşme öncesinde görüşülecek olan kişiye görüşme ve içeriği ile ilgili bilgi verilmesi hem faydalı hem de görüşmeden elde edilecek olan bilgiyi sınırlandırıcı bir etki göstermektedir. Görüşülecek olan kişi yaşlı ise bu insanların konuyu hatırlamaları için zamana ihtiyaçları olabilir. Ayrıca görüşmenin önceden haber verilmesi; görüşülecek olan kişinin araştırmacıya vereceği bilgiyi süzgeçten geçirerek hangi bilgilerin verilmesi ve hangi bilgilerin verilmemesi konusunda sınırlandırıcı bir rol de oynamaktadır (Metin, 2002). Çünkü görüşme yapılacak olan konunun ne olduğunun bilinmesi görüşme sonrasında konuya odaklanmayı kolaylaştırmaktadır. Aksi takdirde konunun dağılması söz konusu olmaktadır.

Bunun için araştırmacının görüşmeci ile iletişime geçmesi ve konu hakkında bilgi vermesi gerekmektedir. Araştırmacının görüşme yapılacak kişiyle iletişime geçmesinin farklı yolları vardır. Mektup ve telefon bu farklı yollardan bazılarıdır. Bu konuda mektup gibi iletişim araçlarından ziyade kişisel temas sağlanması daha fazla yarar sağlayabilir. Çünkü araştırmacının kendisini tanıtmayı, araştırması hakkında bilgi vermesi ve hangi konularda görüşme yapılacağı ile ilgili telefonda bilgi vermesi daha kolaydır.

3.2. Görüşme

Görüşme süreci; araştırmacının görüşülecek olan kişiyle iletişime geçmesinden görüşmenin yapılacağı ortama gitme ve ilgili kişiyle etkileşime kadar bir dizi işlemi gerektirmektedir.

Görüşme için öncelikle görüşülecek kişiyle telefon görüşmesi yapılır ya da elektronik posta yoluyla iletişime geçilir. Bu görüşmede görüşmenin yapılacağı ortam belirlenir. Ortam, görüşme yapılacak kişinin kendisini rahat hissedeceği bir yer olmalıdır. Ev bu konuda iyi bir tercih olabilir. Görüşmenin rahat geçmesi için ayrıca bire bir görüşme yapılması daha doğru olur. Çünkü bazen ortamda üçüncü kişinin olması görüşülen kişiyi rahatsız edebilir. Fakat üçüncü kişi anıları tazeleyen birisi ise bu görüşmede yer almasının faydalı da olabileceği de göz ardı edilmemelidir (Acun, 2008).

Görüşmeye zamanında gidilmeli, samimi, güvenli ve sabırlı olunmalıdır. Telefonların görüşme süresince kapalı tutulması, gazete, dergi ve televizyon gibi dikkat dağıtıcı eşyaların ortamdaki uzaklaştırılması görüşmenin daha nitelikli hâle getirilmesi için gereklidir (Acun, 2008).

Görüşme süresince kayıt yapacak araç-gereçler araştırmacı ve görüşülen kişi arasında bir yerde olmamalıdır. Bu kayıt cihazlarının araştırmacının görebileceği, görüşülen kişinin ise göremeyeceği bir yerde

olması gerekmektedir (Acun, 2008). Kayıt için gerekli olan araç gereçlerin bilgisine başvuru kişinin göremeyeceği bir yerde olması, dikkatin başka tarafa kaymasını engellemektedir. Görüşmeye başlamadan önce bu kayıt cihazlarının düzenlemesi yapılırken sohbet devam ettirilmeye çalışılmalıdır. Çünkü bu durum görüşülecek kişinin rahatlamasını sağlamaktadır.

Görüşme sırasında araştırmacıların kaynak kişilere sormuş oldukları soruların kısa, öz ve hedefe uygun olmasına dikkat edilmelidir. Soru sorulurken gereksiz sözcük kullanımından, görüşülen kişiyi etkilemeye çalışmaktan kaçınılmalıdır. Çünkü araştırmacı görüşme sırasında bilgisini gösterme değil, görüşülen kişiden bilgi edinme amacı taşımaktadır. Fakat bu amaç yanında konu hakkında bilgi sahibi olduğunu da hissettirmelidir. Soru sorulduğunda görüşülen kişinin cevap vermesi için kısa bir süre beklenmeli, bu kişi için araştırma konusu ile ilgili en önemli olan bilginin söylenildiğinden emin olunmalı ve sözleri kesilmeden dinlenmelidir. Bu süreçte dikkatli bir şekilde dinleme ve iyi bir göz teması önemlidir. Görüşülen kişinin konuşması süresince dinlendiğini göstermek için baş sallama ve gülümseme gibi beden dilinin kullanılması görüşülen kişinin daha iyi konuşmasını sağlayabilir (Acun, 2008).

Görüşülen kişinin çok az da olsa konu dışına çıkmasına izin verilmeli, bu süreçte kayıt için çalışan cihazlar kapatılmamalıdır. Bu süreçte anlaşılmamış konulara tekrar dönülmeli, konunun yeniden ele alınması istenmeli ve ayrıntıya girmekten çekinmemelidir. Konudan konuya atlanılmamalı, görüşülen kişinin ön yargılı konuşmaları ve tutarsızlıklarının farkında olunmalı, mümkünse konu daha derin araştırılmalıdır. Olayların betimlenmesinin yanı sıra “Neden? Nasıl? Nasıl hissettiniz?” gibi sorularla güdü ve duygular da araştırılmaya çalışılmalıdır. Basmakalıp düşüncelerin ve genellemelerin arka planını araştırmak sözlü tarihin önemli özelliklerinden biridir. Görüşmenin akışını kesmeden tarihler, adlar ve yerler elden geldiğince doğru olarak tanımlanmalı ve daha sonra kontrol edilmek üzere not edilmelidir. Kayıt cihazı kapatıldıktan sonra görüşme esnasında kaçırılan noktalar varsa tekrarlanması istenmelidir (Acun, 2008).

Görüşme yapılan kişiler genellikle yaşlı insanlar oldukları için zaman zaman dinlenmeye ihtiyaçları olup olmadıkları kontrol edilmelidir. Çünkü görüşme sırasında görüşülen kişi konuya kendini kaptırabilmekte, zamanın nasıl geçtiğini anlamamaktadır. Görüşme sırasında araştırmacı kendisine gösterilen misafirperverlikten çok fazla yararlanmamalı, bunun yanında görüşme sırasında ortamdaki da hemen uzaklaşmamalıdır. Hatta araştırmacı süreç tamamlandığında kendisini anlatarak bir bardak çayı kabul ederek daha yakın bir ilişki kurabilir. Sözlü tanıklığa ek olarak eski fotoğraflar ve belgeler gösterilebilir. Ayrılırken de görüşülen kişiye teşekkür edilmeli, kendisiyle görüşülmesinin çok yararlı olduğu belirtilmelidir. Görüşülen kişiye iletişim kurabileceği adres ve telefon bilgileri bırakılmalı, başka bir görüşme için gelinip gelinmeyeceği belirtilmelidir (Acun, 2008).

3.3. Görüşme Sonrası

Sözlü tarih uygulamasında görüşmenin tamamlanmasından sonra yapılması gereken üç çalışma bulunmaktadır. Bunlardan birincisi; görüşmenin içeriğine, görüşülen kişinin karakterine ilişkin yorumların, teyp kapatıldıktan sonra sarf edilen fazladan sözlerin bir an önce kaydedilmesidir. Kayıt için sadece teyp değil aynı zamanda başka cihazların da kullanılabileceği unutulmamalıdır. İkinci olarak yapılması gereken ise kasetin etiketlenmesidir. Son olarak da toplanan ve ihtiyaç duyulabilecek bilgileri belirlemek için kasetin baştan sona dinlenmesi gelir (Sarı, 2007).

Araştırmacı bant ve bantta yer alan bilgilerin yazıya dökülmüş biçiminin kullanımı için görüşülen kişiden yazılı bir izin almalıdır. Görüşülen kişiyi tanımlayan bir kartvizit görüşme dosyasında muhafaza

edilmeli, görüşmede ele alınan konunun ana hatları da bu kartta yer almalıdır. Görüşme sürecinde kaydedilen bilgiler serin bir yerde muhafaza edilmeli, çok soğuk ve çok sıcak ortamlarda bırakılmamalıdır (Acun, 2008). Eğer kayıtlar dijital olarak tutulacak ise bunların serin yerde bulundurulması zorunluluğu yoktur.

Kayıt araçlarına kaydedilen bilgilerin yazıya aktarılması uzun ve zahmetli bir iştir. Örneğin bir saatte yapılan bir görüşmenin yazıya aktarılması beş saat gibi uzun bir zamanı almaktadır. Fakat her ne kadar zor olsa da bu konuda genel görüş, görüşmenin yazılı hâle getirilmesidir. Yazıyı dökme işlemi sırasında bazı cümleler atlanabilir. Bu konudaki genel görüş “şey”, “hı hıh” gibi sahte başlangıçlar ve araştırmacının görüşmeye devam etmesi için kullandığı dilsel tepkiler gibi laf kalabalığı yapan ifadelerin çıkarılmasının iyi olacağı yönündedir (Acun, 2008).

Görüşmelerin basılması ya da sık olarak alıntı yapılması durumu söz konusu olduğunda görüşülen kişiye, elde edilen bilgileri son bir kez daha gözden geçirme fırsatının verilmesi gerekmektedir. Kaydedilen görüşmenin yazılı hale getirilmesinden sonra varsa konuşma hatalarının ya da yanlış anlaşılmalara görüşülen kişi tarafından düzeltilmesinde yarar vardır.

Etik, araştırılanı da araştırma sürecinde etkin hâle getiren sözlü tarihçiliğin araştırma sürecinde önem verdiği önemli boyutlardan birisidir. Sözlü tarih görüşmelerinin yayına aktarımında etik sorunlar, görüşmeci ve kaynak kişi arasındaki uzlaşma ile çözümlenmektedir. Sözlü tarih görüşmeleri; görüşülen kişilerin kendi çizdikleri sınırlara, kendilerinin anlatmış oldukları bilgilerin transkripsiyonlarını okuyup onaylanmalarıyla etik kurallara, izin belgelerine, arşivleme ilkelerine göre yayına ve diğer araştırmacıların kullanımına açılabilir (İlyasoğlu ve Soytemel, 2002; Öztürkmen, 2002).

Görüşme tamamlandığında hemen ortamdan ayrılmamalıdır. Çünkü görüşülen kişi görüşme sürecince hatırlayamadığı bazı şeyleri hatırlayabilir. Görüşme ortamından hemen ayrılmamak, aynı zamanda araştırmacının görüşmeciye vermiş olduğu değeri göstermesi bakımından da önemlidir. Bu durum araştırmacının aynı kişi yeniden görüşülmesi gerektiğinde oldukça yarar sağlayabilir (Metin, 2002).

Görüşme sonrası elde edilen bilgilerin günü gününe tasnif edilmesi gerekmektedir. Yapılan çalışmanın gününe kaydedilmesi araştırmanın yönü ve nasıl gittiğini görmek için önemlidir. Örneğin bazı durumlarda görüşülen kişi ile yeniden bir görüşme yapmak gerekebilir. Bu nedenle görüşmelerin isimlendirilmesi ve tarih verilmesi gerekmektedir (Metin, 2002).

4. Sözlü Tarih Uygulamasının Sınırlılıkları

Sözlü tarih yönteminin bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Bu nedenle eğitim tarihi alanında gerçekleştirilecek olan sözlü tarih çalışmalarında bu sınırlılıkların bilinmesi ve gerekli olan tedbirlerin alınması, yapılan araştırmanın niteliğinin artmasında önemli bir etkiye sahiptir.

Eğitim tarihi araştırmalarında sözlü tarih yönteminin kullanılması hâlinde diğer yöntemlerde olduğu gibi dikkatli olunması gerekmektedir. Çünkü araştırma sürecinde bazı sorunlar ortaya çıkabilir. Bunlardan birincisi, bilgi kaynağı olan kişinin hafızası ile ilgilidir. Bu konuda kabul gören genel düşünce, olayın şahidinin yaşı ve olayın eskiliği ile şahidin verdiği bilginin doğru orantılı olmasıdır. Örneğin yaşlı bir insanın gençliğinde meydana gelen olaya ilişkin hatırası son derece bulanıktır. Bunun yanında görüşme yapılan kişinin olayı bilinçli olarak saptırıyor olması, olayları basitleştirmesi, olayda kendi rolü ve önemini abartması gibi olaylar görüşme sürecinde alınan bilgileri değerlendirirken dikkat edilmesi gereken konulardandır (Acun, 2008).

Sözlü tarihle ilgili ikinci sorun, öznellik sorunudur. Bilgi edinilen kişilerin olaylara, süreçlere, ilişkilere kendi perspektiflerinden bakmalarının sözlü tarihin nesnel ve meşru bir tarihsel kaynak olamayacağı yönünde tartışmalar bulunmaktadır (Danacıoğlu, 2001).

Tarihsel belgenin değişmezliğine karşın anıların değişebilirliği meselesi, sözlü tarihin eleştirilen özelliklerinden biridir. Yapılan araştırmalar insan belleğinin yapısının piramit bir yapıda olduğunu ve zaman içinde tepeden aşınmaya başladığını ortaya koymaktadır. Bu nedenle bilgi veren kişinin çocukluk ve gençlik anıları bellek deformasyonunun en az hissedildiği bölümler olduğu düşünülebilir. Bunun yanında sözlü tarih yönteminin uygulama sürecinde bilgi veren kişinin geçmiş ile ilgili konuları anlamlandırırken kullandığı referanslar kişinin bireysel yaşam biçimine, hayat görüşüne, görüşmeyi yapan-anlatan ilişkisine, neyin nasıl sorulduğuna da bağlıdır (Danacıoğlu, 2001).

Sözlü tarihle ilgili diğer bir önemli problem de görüşme yapılan kişinin görüşme süreci üzerinde kesin kontrole sahip olmasıdır. Diğer yandan bu tür mülkiyet hakkı, nitelikli bir sözlü tarih uygulaması için gereklidir. Fakat yine de görüşme yapılan kişinin görüşme üzerindeki hakları ve görüşmeyi kullanmasındaki özgürlüğünün sınırları tartışılmaktadır (Acun, 2008).

Sözlü tarih yönteminin uygulama sürecinde görüşülen kişiyi motive edici, hafızasını canlandırıcı nesnel kullanılması veya tanıdık birisinden faydalanılması gibi konularda birtakım tartışmalar bulunmaktadır. Çünkü bu yaklaşımın faydaları yanında zararları da bulunmaktadır. Görüşülen kişi kendisini ya da yanındakini zor durumda bırakacak durumlarda suskun kalabilmektedir (Metin, 2002).

Sözlü tarih uygulamasının diğer bir sınırlılığı da elde edilen bilgilerin subjektif olmasıdır. Çünkü sözlü tarih, insanların hayat tecrübelerini kendi dillerinden ifade etmelerine dayanmaktadır (Metin, 2002). Eğitim tarihinde amaç, nesnel bir değerlendirme yapmak olduğu için sözlü kaynaklardan elde edilen bilgilerin iyi bir şekilde incelenmesi gerekmektedir.

Sözlü tarih uygulaması için araştırmacının iyi bir tecrübeye sahip olması gerekmektedir. Yaşlı insanlardan bilgi almak her zaman kolay olmayabilir. Çünkü yaşlı insanlar araştırmacıyı kendi anlatmak istedikleriyle oyalayabilirler (Metin, 2002). Örneğin 27 Mayıs darbesinde çok sıkıntı yaşamış birisi görüşme sürecinde sık olarak bu sıkıntılarında söz edebilir.

Sözlü tarih uygulamasını gerçekleştirecek olan araştırmacının iyi bir tecrübeye sahip olmasının gerekliliklerinden biri de araştırmacının anlatılanların ortaya çıkardığı bazı durumlara karşı saplantının ortaya çıkmamasıdır. Görüşme sırasında görüşmeci tarafından verilen bilgiler bir yandan sözlü kanıtların asıl gücünü oluştururken bir yandan da en kısıtlayıcı yanını oluşturmaktadır. Çünkü görüşmecinin vermiş olduğu bilgiler gereğinden fazla sınırlandırılmış olabilir. Bu konuda yapılması gereken sözlü tarih görüşmelerini diğer yazılı kaynaklarla birlikte ele almak olmalıdır (Şahin, 2004).

Sözlü tarihle ilgili getirilen eleştirilerden biri de görüşülen kişinin kendisinin bile geçmişle doğrudan temas içinde olmamasıdır. Her ne kadar doğru ve canlı olsalar da yaşanan anılar daha sonraki deneyimlerin süzgecinden geçirilmektedir (Şahin, 2004).

5. Türk Eğitim Tarihi Alanında Yapılan Araştırmalarda Sözlü Tarih Uygulamaları

Türk eğitim tarihi alanında yapılan araştırmalarda sözlü tarih uygulaması konusunda önemli mesafeler alınmıştır. Bu çalışmaların büyük çoğunluğu öğretmen yetiştirme ile ilgilidir (Gelişli, 2000; Uygun, 2006; Boybeyi, 2002; Ateş, 2011; Önder, 2012; Turan, 2009; Kömürçü, 2010). Bunların büyük kısmı (Boybeyi, 2002;

Ateş, 2011; Önder, 2012; Turan, 2009; Kömürcü, 2010) Köy Enstitüleri ile ilgilidir. Eğitim tarihi araştırmalarında sözlü tarih yöntemi daha çok öğretmen yetiştirilen kurumlarda görev yapan öğretmen ya da okul müdürlerine uygulanmasının yanında bu okullarda öğrenim gören öğrencilere de uygulanmıştır.

Türk eğitim tarihi ile ilgili araştırmaların büyük çoğunluğunda sözlü tarih yöntemi tek başına kullanılmaktan ziyade daha çok belge tarama yöntemi ile beraber kullanılmış, yöntem daha çok mülakat olarak ifade edilmiştir. Bu araştırmaların yöntem kısmında genellikle belge tarama hakkında yeterince açıklamaya yer verilirken sözlü tarih yönteminin kullanılmasına ilişkin çok fazla ayrıntıya girilmemiştir.

6. Sonuç

Eğitim tarihi alanında yapılan araştırmalar, araştırma türlerinden nitel araştırmalar içerisinde değerlendirilmektedir. Eğitim tarihi, araştırmalarda kullanılan yöntem yönünden ele alındığında ise tarih araştırmalarıyla yakın bir ilişki içinde olduğu görülmektedir. Kullanılan bu yöntemlerden biri de sözlü tarih yöntemidir.

Sözlü tarih yöntemi sadece tarih ve eğitim tarihi alanında değil aynı zamanda antropoloji, sosyoloji ve halkbilim araştırmalarında da kullanılmaktadır. Farklı alanlarda kullanılan sözlü tarih yöntemi ile olaya şahitlik etmiş ya da bizzat olaya katılmış kişiler geçmiş hakkında bilgiler vermektedir.

Sözlü tarih yönteminin eğitim tarihi araştırmalarında kullanılması hâlinde dikkatli olunması gerekmektedir. Çünkü araştırma sürecinde sözlü tarih yönteminin sınırlılıkları hakkında bilgi sahibi olma ve buna göre gerekli olan önlemleri alma araştırmadan elde edilecek olan sonuçların daha geçerli ve güvenilir olmasında etkili olabilir.

Eğitim tarihi araştırmalarında kullanılan sözlü tarih yönteminin başarılı sonuçlar vermesi için yapılması gerekenlerden biri de bu yöntemin uygulanması öncesinde, uygulama aşamasında ve uygulama sonrasında yapılması gerekenleri iyi bir şekilde yerine getirmektir. Bunun için öncelikle araştırma için iyi bir planlama gerçekleştirilmeli, araştırmanın konusu ve görüşmenin gerçekleştirileceği kişi hakkında iyi bir araştırma yapılmalıdır. Görüşme öncesinde bilgisine başvurulacak kişi ile iletişime geçilmeli, görüşme ve içeriği hakkında bilgi verilmelidir. Görüşme sürecinde ise sorulan soruların açık, net, kısa ve amaca uygun sorular olmasına özen gösterilme, ortamın görüşme için elverişli olmasına dikkat edilmelidir. Görüşme sonunda ise yapılan kayıtlar ve kayıtların yazıya geçirilmiş son hâli görüşülen kişiye bir kez daha gösterilmeli, bunların nerede kullanılacağı belirtilerek gerekli olan izin ve onay alınmalıdır. Görüşmeden elde edilen ses kayıtları ve bilgilerin saklama koşullarına dikkat edilmeli, bunlara zarar gelmemesi için gerekli önlemler alınmalıdır.

KAYNAKLAR

- Acun, F. (2008). *Yakın dönem tarihi metodolojisi*, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- Akyüz, Y. (2010). *Türk eğitim tarihi*, 17. Baskı, Ankara: Pegem Yayınları.
- Ateş, A. E. (2011). *1940-1946 yılları arasında Türkiye'de köylü eğitimi: Ulus-devlet inşasında Köy Enstitüleri'nin yeri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Boybeyi, S. (2002). *1946-1950 arası siyasal hayatta ve basında köy enstitüleri (Vatan, Ulus ve Cumhuriyet gazetelerinde)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Counce, S. (2001), *Sözlü tarih ve yerel tarihçi*, (Çev. Bülent Can ve Alper Yalçinkaya), Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.
- Creswell, J. W.(1997). *Qualitative Inquiry and Research Desing: Choosing Among Five Traditions*, CA: Sage, Thousand Oaks.
- Danacıoğlu, E. (2001). *Geçmişin izleri, yanı başımızdaki tarih için bir kılavuz*, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Gelişli, Y. (2000). *Öğretmen yetiştirmede Ankara Yüksek Öğretmen Okulu uygulaması*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Hicke, C. (1990). "Our spoken past: The meaning of American womens oral histories", *Wiews of womens lives in western tradition*, Ed. F. R. Keller, USA: The Evidin Mollen Pres.
- İlyasoğlu, A. ve Soytemel, E. (2002). Sosyolojik bilginin kaynağına dönüşü: Semt girişimcileri ve sözlü tarih araştırmacılığı, *İstanbul*, Sayı: 1, 112-116.
- Karpat, G. K. (2009). *Tarihsel alanlarda sözlü tarih bilgisine dayalı kentsel tasarım kriterlerinin oluşturulması; Kemeraltı Anafartalar Caddesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Kömürcü, C. (2010). *Cumhuriyet döneminde Samsun ilinde ilköğretim (ilkokul) kurumlarının tarihsel gelişimi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Metin, C. (2002). Sözlü tarih ve Türkiye'deki gelişimi, *Türk Kültürü Dergisi*, 40(469), 288-299.
- Önder, M. (2012). *Toplumsal değişim sürecinde Düziçi Köy Enstitüsü*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Özçelik, İ. (2010). *Tarih araştırmalarında yöntem ve teknikler*, Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Öztürkmen, A. (1998), Sözlü tarihin yerel tarih araştırmalarına katkısı, *Yerel Tarih*, 1(1), 12-15.
- Öztürkmen, A. (2002). Sözlü tarih: Yeni bir disiplinin cazibesi, *Toplum ve Bilim Dergisi*, Sayı: 91, 115-121.
- Perks, R. (1995). *Oral history talking about the past*, The Historical Association, The Oral History Society, London.
- Safran, M. ve Ata, B. (1998). Okul dışı tarih öğretimi, *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 87-94.
- Sarı, İ. (2007). *Sosyal bilgiler öğretiminde sözlü tarih etkinliklerinin öğrenci başarı, beceri ve tutumlarına etkisi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Şahin, Ö. (2004). Geçmiş, tarih ve sözlü tarih, *Mülkiye Dergisi*, 28(244), 111-126.
- Şimşek, H. (2009). Eğitim tarihi araştırmalarında yöntem sorunu, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(1), 13-51.

- Thompson, P. (1999). *Geçmişin sesi, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.*
- Tosh, J. (1997). *Tarihin peşinde, (Çev. Özden Arıkan), İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.*
- Tuncay, N. (1993). *Sözlü tarih atölyesi, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.*
- Turan, A. (2009). *Türkiye'de öğretmen yetiştirmede Akpınar Köy Enstitüsü'nün yeri ve önemi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.*
- Türkdoğan, O. (1991). Türk tarih araştırmalarında metod tartışmaları, *Milli Kültür*, Sayı: 81, 26-30.
- Uygun, S. (2006). Eğitim tarihi araştırmalarında sözlü tarih yaklaşımı ve sözlü tarihte bir öğretmen: Hayrettin Uysal, *Çağdaş Eğitim*, Sayı: 328, 24-32.
- Yıldırım, A. (1999). Nitel araştırma yöntemlerinin temel özellikleri ve eğitim araştırmalarındaki yeri ve önemi, *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 23(112), 7-17.
- Yıldırım, A.; Şimşek, H. (2000). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları.

SUMMARY

THE APPLICATION OF ORAL HISTORY IN THE SURVEYS OF HISTORY OF EDUCATION

In this study, it was aimed to give information on the application of oral history in the surveys of history of education. To this aim, surveys were conducted in the library and in the internet and the data obtained were analyzed. According to the data obtained as a result of the survey, information on the concept of history and the limitations and applications of the method was given.

The methods used in the surveys of history of education is closely related to the subject of the history of education. By setting out with these subjects covered by the history of education, it can be said that, as well as archive and materials of archive and written sources contained in library materials, verbal sources are also contained in the sources of the surveys of history of education.

Jokes, narratives, proverbs, legends and epics are among the main sources of oral history (Özçelik, 2010). Also, it can be said that verbal records of those who got involved in, witnessed, and gave information about events are also contained in verbal sources (Acun, 2008).

The application of oral history is one of the new trends seen in the surveys of history. With its property which increases interdisciplinary cooperation even more, oral history, which sets out with the proposition that life story of every one is a part of history, benefits from all means of humanities such as sociology, anthropology, ethnology, folklore, psychology, social psychology and geography.

Oral history has some limitations as well as benefits. The interviewee's degree of remembering information, the problem of subjectivity, the changeability of memories, the interviewer's absolute control over the interviewee, subjectivity of information obtained, and the surveyor's necessity of thorough experience are among these limitations.

When the method of oral history is viewed, this process can be said to take place at three stages. These are the design, interview and archiving (Acun, 2008; Danacıoğlu, 2001; Safran ve Ata, 1998).

Tasks such as the determination of a subject and aim, the selection of interviewees, preparation of questions to be posed to the interviewee, the scope of the interview and necessary materials are performed at the stage of the design.

The second stage in the application of the method of oral history is the process of interview. This process requires a series of procedures from the surveyor's contact with the interviewee to his going to the place of interview and his interaction with the person in question.